

6 Základní umělecké vzdělávání

Základní umělecké školy (dále „ZUŠ“) mají propracovaný a mezinárodně uznávaný vzdělávací systém. Vzdělávají žáky po stránce umělecké a zároveň kladou důraz na jejich osobnostní rozvoj, čímž se vlastně podílejí na budoucím kvalitním životě žáků. Nevychovávají pouze budoucí profesionály, ale kvalitní kulturní a vzdělanou příští generaci. A tomu musí odpovídat i společenské postavení ZUŠ. I přes snahu vyučujících fakticky informovat zákonné zástupce a širokou veřejnost o významu a poslání ZUŠ jako školy, jejíž vzdělávací činnost je dána příslušným rámcovým vzdělávacím programem, u mnohých ještě přetrvává povědomí, že se jedná o další způsob zájmového vzdělávání, pro které nejsou stanoveny závazné výstupy a kde je činnost realizována formou kroužků bez hodnocení dosažených kompetencí.

Školní rok 2018/2019 byl pro ZUŠ, které tvoří dlouhodobě nedílnou součást vzdělávací soustavy České republiky, významný v tom, že výuka ve všech ročnících všech stupňů poskytovaného vzdělávání již byla realizována pouze dle vlastních školních vzdělávacích programů, které vycházely z Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání (dále „RVP ZUV“). Tento fakt znamená velkou autonomii jednotlivých škol, která umožňuje jejich profilaci a variabilitu při organizaci vzdělávání. Školní vzdělávací programy byly v průběhu sedmi let školami více či méně revidovány s ohledem na zájem a potřeby uchazečů (žáků), zkušenosti pedagogů a měnící se potřeby společnosti. Jako jediný druh ze všech škol vzdělávací soustavy ZUŠ vzdělává žáky velkého věkového rozpětí ve čtyřech uměleckých oborech, kterými jsou hudební obor (dále „HO“), výtvarný obor (dále „VO“), taneční obor (dále „TO“) a literárně-dramatický obor (dále „LDO“), a to žáky od předškolního věku až po dospělé. Organizačně jsou žáci podle věku členěni do jednotlivých fází studia, kterými jsou: přípravné studium, základní studium I. stupně, přípravné studium ke vzdělávání v základním studiu II. stupně, základní studium II. stupně, studium s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a studium pro dospělé. Do obou stupňů základního studia jsou žáci přijímáni na základě úspěšně vykonané talentové zkoušky. Ojedinele byly při inspekční činnosti zjištěny nedostatky týkající se vzdělávání žáků.

Rostoucí je počet škol, které vedou povinnou dokumentaci elektronickým způsobem. V souvislosti s tím je i operativněji zajištěna informovanost zákonných zástupců.

Pozitivní změnu v některých činnostech ZUŠ znamená novelizace vyhlášky č. 71/2005 Sb., o základním uměleckém vzdělávání, s účinností od 1. 9. 2019, která byla ve Sbírce zákonů zveřejněna dne 14. března 2019. Změny se týkají zajištění souladu znění vyhlášky s RVP ZUV a umožnění nejen žákům mimořádně nadaným, ale také nadaným být přijati ke vzdělávání v ZUŠ před stanoveným věkem, vzdělávat se ve studiu s rozšířeným počtem vyučovacích hodin a možnost postupu do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku po úspěšném vykonání postupových zkoušek ze všech povinných předmětů. Školy tak měly dostatečný prostor na aplikaci nových ustanovení do své činnosti.

V kontextu vývoje základních uměleckých škol jsou některé uvedené skutečnosti v kapitole s názvem Základní umělecké vzdělávání vyhodnocovány od školního roku 2012/2013, ve kterém již všechny ZUŠ začaly vzdělávat žáky v prvních ročnících všech stupňů poskytovaného uměleckého vzdělávání.

Mezi výrazná a dlouhodobě realizovaná specifika ZUV patří spolupráce s významnými uměleckými osobnostmi a institucemi, což žákům umožňuje uplatnit své získané dovednosti po boku profesionálních hráčů na vrcholné úrovni, např. v projektech Malí velcí filharmonici, Malí velcí herci (Česká filharmonie, filharmonie a divadla jednotlivých krajů, Český rozhlas, Česká televize). Rovněž příhraniční spolupráce jednotlivých škol umožňuje žákům nejen prezentovat své výsledky, ale také je navzájem srovnávat na mezinárodní úrovni.

Standardně jsou žákům poskytovány nejen základy uměleckého vzdělávání v jednotlivých oborech, ale zároveň jsou u nich rozvíjeny jejich potřebné vlastnosti a životní postoje. I přes skutečnost, že ZUŠ neposkytují stupeň vzdělání, představují důležité východisko pro